

Redna letna lista: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . 5.—
 Četrť leta . . . 2.50
 Mesečno . . . 1.—
Imaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15.—
Posamezne številke
 — 10 vinarjev. —

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v. in.
 od 6 redne petitvrste: pet
 večkratnih oznanil velik
 --- popust. ---
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Heroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopoldne

Vse nepristranske države vznemirjene.

V Grčiji odstopilo ministrstvo, ker kralj ne odobrava več njegove politike. — Vsled tega upati, da Grčija ostane nepristranska. — Rumunska državna zbornica daje ministrstvu prosto roko za vojne odredbe. — Italija pred odločitvijo. — Angleško-francosko brodovje obstreljuje Dardanele.

Skupen nastop Slovencev.

Od merodajne strani se nam piše:

Tržaška „Edinost“ z dne 7. marca citira brnski katoliško-narodni „Hlas“, ki piše za zблиžanje med češkimi strankami, in dostavlja: „Ali ni tudi med nami Slovenci takih katoliških narodnjakov?!“ Sicer nimamo nobene naloge, vendar ker poznamo razmere v naši stranki, lahko odgovorimo: Gotovo je, da se je razpoloženje za takšno „zблиžanje“ vsled gnjusne gonje proti ljubljanskemu knezoškofu in proti našim denarnim zavodom — gonja je bila organizirana — precej ohladilo. Toda na vse zadnje v politiki ne smejo biti odločilna razpoloženja, ampak vsem nam sveti cilji. Kajpada bi se morali pri „zблиžanju“ staviti pogoji, odgovarjajoči starim tradicijam slovenske katoliško-narodne stranke, ki se tičejo naše notranje in zunanje politike.

Toda ob tej priliki nam naj bo dovoljeno javno izreči dvom, da „Edinost“ resno in odkrito misli na „zблиžanje“, kajti nikjer nimajo slovenske svobodomselne stranke toliko priložnosti, kakor na Primorskem, da iniciativno in zgledno izvršijo „zблиžanje.“

Poljakom v Prusiji zagotavljajo narodne pravice.

Proračunska komisija pruske deželne zbornice je sprejela proračun naseljevalne komisije za Izhodno Prusijo in za Poznanjsko. V teku razprave je naglašal poljski član komisije, da je pruska vlada že dovolila eno milijardo mark za naseljevanje ter je še priporočal, da se pri izbiri naseljevalcev ozira enakomerno na druge narodnosti, torej tudi na Poljake. — Član pruskega katoliškega centra je izrazil prepričanje, da bo vlada držala svojo častno obljubo glede nove smeri notranje politike o zadevi vprašanja Poljakov na Pruskem in se iste odslej, ko tako zvesto služijo domovini, ne bo več pritiskalo ob steno. Član narodnih liberalcev je naglašal, da se je vsled domoljubnega zadržanja Poljakov v sedanjih vojski ustvaril nov položaj, iz katerega se bodo morale izvajati potrebne posledice glede uprave in zakonodajstva. — Poljedelski minister baron Schorlemer je opozarjal notranjega ministra na njegovo izjavo glede vprašanja nove smeri pruske notranje politike, kateri izjavi nima on (baron Schorlemer) ničesar dodati. Po javni seji je pruska deželna zbornica sprejela brez podrobne razprave proračun naseljevalne komisije.

Amerika posreduje za mir.

Berolin, 6. marca.

Berolinskemu listu „Tageszeitung“ se poroča iz Kodanja: Predsednik Združenih držav Severne Amerike, Wilson, je odposlal pred nekaj dni svojega izrednega pooblaščenca v Evropo, da bi napravil tu med vojskujočimi se državami razpoloženje za sklepanje miru. Odposlanec se nahaja na potu v London, odkoder se bo nato podal v Pariz, Petrograd in Berlin. V ameriškkih političnih krogih so mnenja, da bo tokratni poskus Wilsona imel boljši uspeh, kakor je bil avgusta l. l.

Nepriistranske države pred odločitvijo.

Kolin, 6. marca.

Kolinski list „Kölnische Zeitung“ je prejel od svojega poročevalca v Italiji sledeče brzotjavno poročilo: Zdi se, da bo skoro nemogoče, izogniti se vojski.

V zadnjih dneh je zelo močno naraslo razpoloženje za vojsko. Milanski list „Perseveranza“, ki je Nemčiji zelo naklonjen in ki se je sedaj z vso vnemo zavzemal za to, da ostane Italija nepristranska, piše danes: Sedanji položaj se mora v resnici smatrati za izvanredno opasnega. Danes se morajo vse nepristranske države odločiti, je-li ostanejo nepristranske ali ne. Položaj ni le mučen za Italijo, ampak tudi za balkanske države. Vse čutijo, da ne morejo dalje prenašati sedanjega položaja. Politično načelo Italije, katerega ne priznavajo samo njene zaveznice, ampak tudi tropsporazum, je, da mora Italija v tej svetovni vojski spremeniti svoje politično geografijo (zemljepisje), pomnožiti svoje stališče kot velesila in dobiti povoljnega jamstva za svoje vojaške interese. Da pa doseže ta smoter, je naloga njenih državnih kov.

Grki pred odločitvijo

V petek, dne 5. marca, popoldne, so se v Atenah zopet zbrali bivši grški ministrski predsedniki. Posvetovanju je predsedoval kralj Konstantin. Navzoči so bili Venizelos, Dragumis, Theotokis, Rhalis in načelnik grškega generalnega štaba, Dusmanis. Ministrski predsednik Venizelos je v daljšem govoru razpravljal o politiki, ki jo naj zasleduje grška vlada. Nato so govorili Theotokis, Dragumis in Rhalis. Končno je še Venizelos ponovno poprijel za besedo. Kralj je zaključil sejo in se je vsem udeležencem zahvalil za udeležbo. Množica občinstva je ministrskega predsednika na ulici, ko je zapustil kraljevo palačo, viharo pozdravilo.

Italijanski vojni minister govori:

V seji italijanske državne zbornice dne 2. marca se je italijanski vojni minister v posebnem govoru zahvaljeval mnogim domoljubom, ki so se prostovoljno priglasili za vojno službo. Vojni minister Zubelli je rekel med drugim, da oglašanje prostovoljcev jasno znači, kak duh vlada v italijanskem narodu. Ta duh bo skoro gotovo potegnil seboj tudi vse one, ki se še niso odločili. Svoj govor je italijanski vojni minister Zubelli zaključil s tem, da je izrazil upanje, da bo italijanska armada v zvezi z italijanskim narodom lahko in zmagovito prestala težko preskusnjo, ki jo še čaka. Zbornica je besedam vojnega ministra dolgotrajno in viharo ploskala.

Srbi v Albaniji.

Srbi hočejo izrabiti sedanji brezbojni čas, ter priti do Jadranskega morja. Kot povod za svoje prodiranje skozi Albanijo navajajo Srbom sovražno gibanje med Albanci. Iz Soluna in sploh iz grških Srbom prijaznih virov prihajajo sedaj dan za dnevom poročila, da so tu ali tam Albanci prodrli v srbsko ozemlje. O svojem prodiranju pa Srbi molče. Ako se Srbom posreči priti do Jadranskega morja, bo morala tudi Italija pokazati svojo barvo. Glede albanskih vpadov na srbsko ozemlje pravijo Srbi, da so organizirani od Avstrijcev, kar se pa od nas uradno odločno zanika.

Indijsko vprašanje.

Tam v Indiji, tam v Koromandiji
 bonbončki visijo raz veje,
 in izpod grmiča se vsakega
 medena potičica smeje.

Dr. —h—. Indija je zemeljski raj, in Anglija je, ki se ž njim že skozi poldrugo stoletje okorišča. Angleška indijska posest meri čez pet milijonov kvadr. kilometrov in šteje 323 milijone prebivalstva. Dobrih 80% prebivalstva se bavi brez izjeme s poljedelstvom.

Ti so pravi tlačani Anglije. Tri četrtine vseh dohodkov vsakega posameznega poljedelca mora v državno angleško blagajno, tako visoki so davki in druge državne dajatve. Vkljub velikemu bogastvu dežele živijo ljudje v bedi ter fizično in duševno propadajo. V Indiji je doma neizmerno bogastvo in bajna naravná lepota, a tudi glad in kuga. Ob kupih bogastva umira tlačeno prebivalstvo gladu in pomanjkanja, — pod palmami ga pobira kolera in črna kuga. Od let 1860 do 1900 je umrlo v Indiji 30 milijonov ljudi vsled kužnih bolezní in od leta 1900 do 1914 še vedno šest milijonov. Socialna beda je velika, omika zelo majhna, toda Anglija dela dobro kupčijo z Indijo.

Zadnji čas čitamo o nemirih v Singaporu in v Kalkuti. Ali se bodo ti nemiri razširili, nam je nemogoče presoditi, kajti vsa poročila prihajajo po angleškem kabelu. Tudi je težko presoditi, koliko je razglasitev „svete vojske“ kriva na nemirih. Gotovo pa je, da obstoja med Indijci struja, ki hoče odpraviti ta angleški jarem in priboriti Indiji in njenemu prebivalstvu gospodarsko in politično prostost. V San Francisku obstoji indijski komite, ki objavlja plamteč ugovor proti žalostnemu dejstvu, da so Angleži od slabotnih indijskih knezov izsilili denarne doneske za vojno, in da morajo indijski vojaški na evropsko in afriško bojišče. Indijci nimajo več volje, da bi prelivali kri za Angleže in da bi jim pomagali po svetu pleiniti in moriti. V drugem oklicu na Indijce se označuje kot velika sramota za indijske vojaške, da pomagajo sedaj Angležem, ko bi naj sami sebi pomagali, ker so že toliko časa tlačeni. Iz obeh oklicev je razvidno, da se skoraj bolj kot politična povdarja gospodarska neodvisnost Indije od Angležev.

Japonska je tudi čez Indijo začela razpletati ž svoje mreže. Skrbno je gojila svoje odnose z indijskim prebivalstvom. Toda da bi bil japonski železodovolj pripravljen, da pogoltne tudi Indijo, ni dovolj verjetno.

Vsekako pa je sedanja svetovna vojska tudi indijsko vprašanje spravila v ospredje in bo, ako ne rešila, gotovo pospešila njegovo dozoretev. Indijsko prebivalstvo pa je po našem prepričanju preslabo in premalo omikano, da bi moglo usodo svoje bodočnosti vzeti v lastne roke. Za to je verjetno le, da se samo nadvlada spremeni, namesto Anglije Japonska. V koliko bi bila taka sprememba za Indijo koristnejša, je pač tudi težko odgovoriti.

Omenimo še le, da so se tudi med Rusi nahajali možje, ki so kazali svoji domovini prosto pot v Indijo. Toda Rusija se je sedaj popolnoma prodala Angliji in za to ni verjeti, da bi sploh mislila na kakšno akcijo v Indiji.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Kako stojimo v Galiciji in Karpatih.

O hudih bojih, ki se sedaj bijejo na severnem bojišču, piše poročevalec berolinskega lista „Berliner Tageblatt“ z dne 2. sušca svojemu listu kakor sledi: Sedanje stanje odločilne borbe za Karpate je sledeče: Ko so se morali Rusi umakniti iz Bukovine, so zbrali v ozemlju Novosielice močne čete, da bi zabranili prodiranje avstrijskih čet ob rumunski meji.

Avstrijska armada je med tem zasedla Černovice, dolino reke Prut, mesti Sniatyn in Kolomoj. Istočasno so avstrijske čete, ki so prodirale čez prelaz Jablonica, prišle v ozemlje Stanislava.

Ob prihodu avstrijskih čet so Rusi sicer zapustili to važno križišče, toda končna odločitev o usodi tega mesta še pa ni padla, marveč se bijejo za mesto in za ozemlje okrog mesta strahoviti boji v katere še pešuhajo Rusi vedno velike rezerve. Avstrijske čete so pa spravile na višine v tem ozemlju veliko število težkih topov, s katerimi uspešno obstreljujejo ruske postojanke.

Dalje proti zahodu so prekoračile avstrijsko-nemške čete prelaz Vyskov, kjer so začeli Rusi, ko so dobili novih ojačenj, vnovič napadati. Rusi so plačali svoje napade z velikimi žrtvami.

Ruski zrakoplovi so metali bombe na trdnjavo Przemysl in so skušali s strojnimi puškami porušiti zrakoplovno zvezo trdnjave z zunanjim svetom. Bombe, ki so jih vrgli ruski zrakoplovi, so napravile v mestu le malenkostno škodo. Ruski zrakoplovi so vnovič prepluli celo karpatsko bojno črto in so metali bombe še celo na zahodnje krilo prelaza Dukle.

Avstrijska bojna črta se zaupogne pri prelazu Lupkov nazaj proti ogrski meji, kjer se pri prelazu Dukla nekoliko razširi. Od obeh sedelskih višin na zahodni strani je sedlo Alsopagony še v ruski oblasti, med tem, ko gre pri Konieznu naša bojna črta za mejo. Od tu se zaupogne proti severu v zahodno Galicijo. Cesta Mušyina—Floryska—Grybov se nahaja trdno v avstrijski oblasti, čeprav so poskušali Rusi vnovič predreti pri Grybovu. Ob spočnem toku reke Dunajec traja artilerijski boj za Tarnov še nadalje. Vsi kraji, ki so na tem ozemlju še v ruski oblasti, se nahajajo v ognju zelo težkih topov.

Vreme se neprestano menja. Sedaj gosti sneženi zameti, ki globoko zasujejo še tiste maloštevilne dovozne ceste, prehode čez prelaze, ki se nahajajo v tem ozemlju, sedaj zopet deževje, ki povzroča silna poplavljenja. Sreča je, da so naše čete opremljene še tudi zoper te vremenske neprilike z vsem potrebnim, kar je v korist tudi nemškim četam, ki se bojujejo na tem ozemlju. Strelivo in živež dovažajo s pomočjo — mul. Kuhana jedila pa ohranijo topla v posebnih skrinjah. Posebne kurilne peči, ki jih rabi moštvo v okopih in jarkih, da se greje, vzame seboj, kadar gre naprej in sicer mu služijo kot varnostni ščiti, kadar prodira, kadar maršira, jih pa nosi v tornistru za varstvo proti šrapnelom, čeprav je varstvo proti krogam le bolj moralne, kakor pa praktične vrednosti.

Iznajditelj teh kurilnih peči, višji intendant Pešek, je iznašel tudi neko posebno napravo, da se odpomore veliki nadlogi uši, ki mučijo naše vojaštvo. Ta naprava ima obliko omare, je iz pločevine in se lahko skupaj zloži. V omaro se napolje 100 stopinj vroč par iz vojaškega kuhinjskega kotla. V skrinjo se lahko naenkrat naloži in razkuži 30 vojaških oblek. Tudi je naprava jako pripravna za kopel vojakom in ima to prednost, ker je tudi tam pri rokah, kjer ni železnice, kakor n. pr. v Karpatih.

Novi sneženi zameti v Karpatih.

Na karpatski bojni črti so se pojavili znova veliki sneženi zameti. Dva dni (3. in 4. marca) je snežilo noč in dan. Mnogo potov čez prelaze je popolnoma zameteni, tako da morajo vojaki z lopatami delati pot vzhovom in sanim, s katerimi se spravlja živež na bojno črto. Kljub sneženemu metežu se v okolici usoškega prelaza vršijo boji med prednjimi četami.

Nemci hvalijo slovenski pešpolk št. 87.

Dunajski vojni poročevalec Ludovik Ecker je obiskal v Karpatih tudi pozicije III. armadnega zbora ter popisuje s posebno živahnimi besedami zasluge in junaštva našega slovenskega infanterijskega polka št. 87:

Našel sem jih na gališki meji. Skrbno izkopani dohodi vodijo k strelnim jarkom, v katerih prežijo ti vrli sedeminosemdesetniki. Polk je mlad in sedanja vojna je njegova prva — toda o njih se je navzlic temu že večkrat govorilo. Po bukareštanskem miru je odšel en bataljon tega polka k mednarodnemu detašmaju v Skader, pa že leta 1897 in 1898 so igrali Celjani posebno vlogo, ker je eden njihovih bataljonov bival kot mednarodna posadka na otoku Kreti. Takrat si je pridobil celjski polk prve lovorike, ki se seveda ne dajo primerjati s sedanjo njegovo nevenljivo slavo. Še le pred par dnevi so vrli Spodnještajerci pošteno posvetili Rusom pri Lipni in že čakajo zopet nestrpno povelja za novi napad in novo prodiranje. Že več kakor šest mesecev so ali v boju ali pa na pohodu. Pri Lvovu in Grodeku so si utrgali prve lovorike. Sledil je slavni junaški boj III. armadnega zbora pri Przemyslanu. Trije ruski armadni zbori so navalili na Štajerce — toda izdržali so naval kakor v ognju Kovano železo. Prišli so dnevi pri Novem Miasu, pri Radymnu, sledili so boji pri Jaslu, kjer se je bilo treba upreti kolosalni premoči sovražnika. Vsak posamezen mož zasluži ime junaka.

Pri III. armadnem zboru se nahaja tudi 16leten prostovoljec, ki sicer ni Štajerc, temveč sin nekoga rusinskega uradnika. Ta mladenič si je s svojimi junaštvi že zaslužil vse tri hrabrostne kolajne in še nemški železni križ po vrhu, je že četovodja in postane gotovo častnik.

Med hrabrimi spodnještajerskimi fanti se nahaja tudi nek infanterist, poštena duša, dober vojak — toda zaspanec. Temu zaspancu se je nekoga dne zgodilo to-le: Zariil se je bil pod nekim kozolcem v kup sena in se vdal sladkemu počitku. Ko se zbudi, zapazi, da se je njegova stotnija od kozolca že precej daleč odmaknila in da se bliža kozolcu — ruska predstraža, broječa sedem mož. Kaj storiti? Naš Kortarjev Peter ni bil niti trenutek v zadregi. Pograbil je puško, stopil pred kozolec, nameril proti Rusom in zavpil: „Roke gor!“ in čudo! Ruska straža se je v dala. Naš slovenski junak je skoraj nato prignal že svojih sedem Rusov k stotniji. Ker je bil v prepovedanem času spal, je dobil svojo kazen, toda ob enem pa tudi srebrno hrabrostno svetinjo . . .

Rusko prodiranje v Izhodno Prusijo zopet ustavljeno.

Ruski protinapad severno od Varšave (pri Myšincu in Prasnyšu) proti Izhodni Prusiji je ustavljen. Sunek ruske armade v ozemlju rek Bobr, Narev in Wkra ob središče in severno nemško krilo se je zadnje dni korenito ponesrečil. Rusi so po svojem porazu pri Mazovskih jezerih v naglici odtegnili večje oddelke svoji rezervni armadi pri Varšavi. S tem pa so si zopet oslabili bojno črto na južni strani Varšave. Čete, ki so jih Rusi poslali proti Prasnyšu in Myšincu, so bile sestavljene večinoma iz samih novincev, ki pa so zelo slabo izurjeni v vojevanju. Zaradi tega se je prvotni silni sunek ruske armade na nemške postojanke pri Prasnyšu takoj ustavil. Na nemški strani se v ozemlju pri Prasnyšu borijo večinoma samo domobranci.

Rusko desno krilo resno ogroženo.

Berolin, 6. marca. Berolinskemu listu „Tageblatt“ se poroča: Od izida vojske na izhodu je odvisno politično zadržanje marsikaterih držav. Na severni strani črte Visla-Narev-Bobr se vrši živahno napadanje nemške armade. Nemško levo krilo resno ogrožuje rusko črto Lomza-Osoviece-Grodno. Rusom dela prostor Plock-Radzion velike skrbi, kajti bojijo se sunka nemške armade proti trdnjavi Novo-Georgievsk. Pričakujejo se velika presenečenja.

Ruski stotnik ujet na železnici.

Na železniški progi Miškole—Serenč na Ogrskem je imel žandarmerijski stražmojster povelje, naj preišče med vožnjo vse oddelke osebnega vlaka in naj zahteva od potnikov, da se izkažejo. Stotnik, ki je bil v družbi huzarskega stotnika in enoletnega prostovoljca, se žandarju ni hotel izkazati, kdo je. Stotnik je celo pozval enoletnega prostovoljca, naj žandarja ustrelji. Stražmojster je zastopil železniški voz in je pri bližnjem postajnem poveljstvu podal naznailo. Ko je nato poseben vojaški oddelek šel v dotični železniški voz, se je dognalo, da je dotični stotnik le preoblečen Rus. Stotnik je madžarsčino dobro govoril. Izkazalo se je, da je Rus, katerega so takoj djali pod strogo nadzorstvo, častnik ruskega generalnega štaba. Pri sebi je imel Rus mnogo zemljevidov in vojnih načrtov.

V Rusiji še vedno hud mraz.

Ruske ladje, ki so zasedrane v pristanišču Arhangelsk in drugih pristaniščih Belega morja, ne morejo na prosto morje, ker se še ledena plast ni stala. V severni Rusiji vlada letos izredno hud mraz. V Arhangelsku znaša mraz 20 stopinj pod ničlo. Tudi v Petrogradu je nastopil pravi sibirski mraz. Te dni je znašal mraz celo 29 stopinj pod ničlo.

Nemško-francosko bojišče.

Nove čete.

Francozi, Angleži in Belgijci spravljajo sedaj na bojišče novoizvežbane, sveže čete. Razvrstitev teh čet se vrši po načrtu generala de Castelneau-a. Zavezniki stavijo na ofenzivo novih čet največje upanje. Za vsem bo baje samo na belgijskem bojišču med Arrasom in Nieuportom 2.000.000 mož zavezniškega vojaštva razpostavljenega. Prevažanje vojaštva se vrši skoraj izključno le po noči. Prebivalci dotičnih pokrajin ne smejo od 8. ure zvečer naprej zapustiti svojih stanovanj in tudi trgovine morajo biti ob 8. uri zvečer zaprte. Kdor se temu ne pokori, ga zaprejo čez noč v ječo. V pristanišču Havre so izkrcali v enem dnevu 400 topov, 150 oklopnih avtomobilov in veliko število motornih baterij, ki so zelo podobne znanim avstrijskim motornim baterijam.

Belgijski častnik se je izjavil o upih novega napadalnega prodiranja sledeče: Mi spravljamo sedaj vse na bojišče. Je to naš poslednji velikanski napor in mi moramo in tudi bomo pregnali sovražnika. Če

mi tokrat ne dosežemo tega, potem je vojska za nas nepreklicno pri kraju. Če bi se nam ponesrečil ta velikanski napad, bi bili obsojeni na obrambni boj, katerega pa bi sovražnik lahko v prav kratkem času strl. Seveda bi bil to začetek našega gotovega konca.

Priprave Nemcev.

Poročevalec amsterdamskega lista „Handelsblatt“, ki je obiskal pred kratkim nemške postojanke pri mestu Dixmuiden, piše svojemu listu sledeče zanimivosti: Nemške postojanke ob yerskem kanalu so zgrajene in utrjene tako močno, da jih ni mogoče zavzeti. Opremljene so s tako velikanskimi topovi, da obvladujejo ves poplavljeni okoliš.

Anglija bo izkrcala eden milijon vojakov.

Rim, 6. marca.

Rimskemu listu „Tribuna“ se poroča iz Londona, da bo Anglija izkrcala svojo novo armado v raznih francoskih pristaniščih. Ima popolnoma pripravljenih eden milijon vojakov, s katerimi namerava udariti po nemški armadi. Do konca meseca maja bo spravila vso armado na francosko bojišče. Tudi angleško vojno brodogve močno narašča. Do prunedne jeseni bo njeno vojno brodogve za dobro tretjino številnejše in silnejše, kakor je bilo meseca avgusta lanskega leta.

Belgijski prestolonaslednik na bojišču.

Berolin, 4. marca.

Listu „Tageblatt“ se poroča iz Luksemburga: Tukajšnja poročila pravijo, da se bo bojeval 13letni princ Leopold, najstarejši sin belgijskega kralja in prestolonaslednik, skupno z belgijskimi vojniki na bojišču v Flandriji. Prestolonaslednik je že došel na bojišče, kjer ga je njegov oče predstavil belgijskim vojakom v strelskih jarkih. Po napadu Nemcev na Antwerpen so spravili prestolonaslednika, njegovoga mlajšega brata in sestro v London, kjer so bili gostje angleškega lorda Curzona.

Srbski princ Jurij v francoski armadi.

Kakor smo že poročali, so srbski častniki zahtevali od kralja Petra, da odstrani princa Jurija, katerega vsled njegovega oholega nastopa niso marali. Kralj Peter se je moral udati in princ Jurij je moral zapustiti Srbijo. Podal se je nato v Francijo. Iz Niš se sedaj poroča, da bo stopil princ Jurij te dni v francosko armado.

Podmorski boji med Nemci in Angleži.

Velika angleška vojna ladja močno poškodovana.

Hamburg, 6. marca.

Angleška poročila pravijo, da je nemški podmorski čoln težko poškodoval veliko angleško vojno ladjo „Exmouth“, ki je močno poškodovana komaj priplula v angleško pristanišče Folkestone.

V enem mesecu se potopilo 37 angleških ladij.

Amsterdam, 6. marca.

Zavarovalna družba za trgovske ladje naznanja, da se je meseca februarja t. l. zavsem potopilo 37 angleških trgovskih ladij.

Nemški podmorski čoln „U 8“ se potopil.

Berolin, 5. marca.

Angleška admiraliteta uradno razglasa, da je potopil angleški torpedni čoln v bližini mesta Dover (angleška obrežna trdnjava v morski ožini med Anglijo in Francijo) nemški podmorski čoln „U 8.“ Posadka potopljenega nemškega podmorskega čolna je bila rešena.

Boj za Dardanele.

Za katero ceno prepušča Anglija Rusom Dardanele?

Kakor smo že poročali, je Rusija zahtevala od svojih zaveznic Anglije in Francije, da ji odstopita gospodstvo nad Carigradom, da se zlasti Anglija odpove vsem svojim dosežanjim željam po Carigradu in Dardanelah ter da dobe ruske vojne in trgovske ladje prosto pot skozi Dardanele. Tudi je Rusija zahtevala, da ji to prosto pot izvojujejo angleške in francoske vojne ladje. Toda ta kupčija ni šla tako zlahka, kajti Angliji je bilo treba kot nadomestilo za Carigrad in Dardanele tudi nekaj dati. Tozadevno poroča „Südslavische Korrespondenz“ iz Aten sledeče: Razne angleške vesti, ki pravijo, da Anglija vstraja pri tem, da morajo Dardanele in Carigrad postati nepristranska last, ne odgovarjajo resnici, kajti v tukajšnjih dobro poučenih krogih se zagotavlja z vso odločnostjo, da sta Anglija in Francija pristali glede Carigrada in Dardanel v ruske zahteve. Anglija bo pa dobila za to, da se je odrekla svojim željam

po Carigradu in Dardanelam kot odškodnino južno-Perzijo, morebiti Palestino (kačero bi pa Francozi tudi radi imeli), nadalje Arabijo in Mezopotamijo.

Zdi se pa, da je trosporazum delal račun brez krčmarja, kajti treba bo še poprej zavzeti Dardanele, premagati evropsko turško armado ter streti moč turške armade na Kavkazu, v Mali Aziji, pred Egipcom in v Mezopotamiji. Do tega je pa še zelo, zelo daleč.

Angleži hočejo sami v Dardanele.

Vojni poročevalec, ki ga je poslal berolinski Wolffov poročevalni urad pred Dardanele, poroča, da hočejo Angleži, kakor je posneti iz njih postopanja, sami priti skozi dardanelsko ožino. Pri zadnjem ob-streljevanju so se pred Dardanelami pojavile skoraj izključno same angleške ladje. Francoske so se kolikor mogoče odtegnile boju ter so ostale daleč zadaj na morju. Zdi se, da bi si Angleži sami radi pridobili priimek „zmagovalca Dardanel.“ Pri tem imajo gotovo svoje posebne načrte. Vojni poročevalci javlja-jo, da so dardanelske utrdbe tako močno utrjene, kakor še nikdar v svoji dvatisočletni zgodovini. Ako si hočejo Angleži izsiliti vhod v Dardanele, jih bode to stalo še izredno ogromnih žrtev. Zgodi se lahko, da bodo angleške sile ravno v boju za Dardanele tako izčrpane, da bo upliv Anglije na Sredozemsko morje silno mnogo izgubil.

Vsak dan 3000 strelav.

Berolinska „National-Zeitung“ poroča, da odda-jo angleško-francoske ladje vsak dan na dardanelske utrdbe okrog 3000 strelav, od katerih pa navadno le 15 zadene. Turki pa oddajo navadno na sovražne ladje le po 100 strelav na dan. Ob enem so Turki zadnji čas pritegnili na oba dardanelska bregova zelo mnogo vojaških čet, med temi tudi mnogo težke artilerije.

Velika francoska vojna ladja se potopila.

Berolin, 5. marca.

Berolinskemu listu „Berliner Tageblatt“ se po-roča iz Carigrada: Velika francoska vojna ladja, ki se je udeležila obstreljevanja dardanelskih utrdb, je trčala pri Dedeagaču v Egejskem morju ob skalo in se potopila. Vsi poskusi, rešiti ladjo, so bili popolno-ma brezuspešni.

Koliko žita potrebuje kmet na dan.

Izdana je bila vladna naredba zaradi porabe žita in moke. Na osebo se je začasno do prihodne stalne uravnave določilo 300 g žita na dan. Za nas je glavno vprašanje, ali je mogoče pri tej hrani močno delati, kakor bo letos potreba, če bomo hoteli zadosti pridelati. Vsaka gospodinja ve, da mora vsak odras-čen človek, ki močno dela, dobiti na dan dobre ¼kg kruha ali 50 g teže, za kar je treba najmanj 800 g ži-ta. In ta množina je majhna. Razloček med delom na kmetih in delom v mestih je velik. Na kmetih vstane-jo pogosto zjutraj ob treh in delajo celi dan do pozne noči. Če nima delavec močne hrane, ne more delati. V mestih je glavna hrana meso. Juha, meso in nekaj prikuh, pa je kosilo gotovo. Kruha se primeroma ma-lo porabi. Na kmetih se meso malokdaj pokaže na m-zi, vsak dan se pa večkrat uživajo jedi iz moke in ži-ta. Zjutraj morajo biti žganci. V revnih hišah jih na-domesti močnik. Opoldne se navadno napravi suka-nec ali ješpren, zvečer pa zopet kaša ali močnik. Kmetje žive skoro izključno od svojih pridelkov, torej porabijo veliko žita, krompirja in zelja doma. Z 300 g žita na dan še malih otrok ni mogoče preživeti. Za v-sako odrasčeno osebo se mora v navadnem kmečkem gospodarstvu porabiti 1 kg žita na dan. To lahko tu-di malo bolj učeno dokažemo. Vsaka oseba, ki težko dela, potrebuje na dan zadosti hrane. Odrasčeni člo-vek porabi na dan 120 g beljakovin, 60 g tlašče, 540 g škroba, 80 g raznih mineralnih snovi. Pri nas se v-živa navadno kruh, močnate jedi, krompir, zelje in mleko. Glavna stvar pri hrani so seveda beljakovine. 1 kg pšenice ima 130 g beljakovin. Toda pšeničnega kruha je navadno malo na kmetih. Rabi se skoro iz-ključno zmes. Od žit, ki se porabijo za zmes, ima 1 kg rži 110 g, turšice 101 g, ječmena 100 g, prosa 118 g, ajde 90 g, riža 77 g, graha 226 g, fižola 255 g, leče 238 g beljakovin. 1 kg naše zmesi ima torej povpreč-no 100 g beljakovin. Če se zmelje, vzame mlinar 10 do 20 odstotkov, torej ostane nekaj nad 80 g beljako-vine od 1 kg žita. Kmet pa rabi tudi drugo hrano; krompir ima 1 kg 21 g, mleko 34 g, koleraba 13, ko-renje 17 g beljakovin. V krompirju je nekaj beljako-vin, v zelju in repi tudi nekaj, toda za hrano ne za-dostujejo same. Ker je glavna hrana našega kmeta v močnatih jedeh, je jasno, da mora vsaki naš delavec dobiti na dan vsaj 1 kg žita. Če se odračuna to, kar vzame mlinar, bo ostalo 80 g beljakovin. Ostalih 40 g se dopolni z mlekom, krompirjem in drugimi jedmi. Ko bi ne imeli te množine, bi ne mogli delati, gospo-darja bi družina zapustila, pridelali ne bi niti toliko, kolikor potrebujemo, da bi sami živeli. Gotovo to do-bro vedo visoki gospodje. Popolno nemogoče je, da bi kmetu vzeli hrano, katero sam zase nujno potrebuje. Če ima pa kdo večke zaloge, katere tišči le zato, da bi napravil večji dobiček, je pa prav, če se mu vza-me, plača in da resnično potrebni.

Raznoterosti.

Novi stolni dekan v Mariboru. Cesar je ime-oval za stolnega dekana lavantinskega katedralne-ga kapitelja kanonika č. g. Josipa Majcen.

† Ptujski prošt Jožef Flek. Danes ob 10. uri predpoldne se je vršil v Ptuj pogreb mil. g. prošta Jožefa Fleka. Z njim je izginila v grob častiljiva in velečislana oseba lavantinske duhovščine. Rajni je bil rojen dne 29. marca 1829 v Sevnici ob Savi. V duhovnika je bil posvečen dne 23. julija 1857. Služ-boval je kot kaplan v Spodnjem Dravogradu, Slov-Gradcu, pri predmestni župniji Matere Milosti v Ma-riboru, kot stolni mestni kaplan v Mariboru in na to kot stolni vikar. Leta 1881 je dobil župnijo Lembah pri Mariboru, leta 1886 je postal dekan v Jarenini, l. 1897 je postal prošt in dekan v Ptujju. Knezoškofijski duhovni svetnik je postal leta 1886, konzistorijalni svetnik pa leta 1899. Povsod, kjer je služboval, je bil radi svoje ljudomilosti zelo priljubljen. Bil je častni občan raznih spodnještajerskih občin. Cesar ga je že pred leti povzdignil v viteza III. reda železne krone. Blag mu spomin!

Zaprisega in odlikovanje vojakov. V soboto, 6. marca t. l., se je vršila na tezenskem vežbališču tik Maribora slovesna zaprisega v zadnjem času vpoklicanih črnovojnikov. Ob 9. uri predpoldne so prevzvišeni gospod knezoškof dr. Mihael N a p o t n i k v-pričo poveljujočih gospodov častnikov, nad 3000 mož broječega vojaštva in mnogoštevilnega odličnega ob-činstva služili pod milim nebom sv. mašo, s katero so združili molitev za cesarja in zakramentalni blago-slov. Po sv. maši so Nadpastir v škofovskem ornatu stopili pred dolge vrste vojščakov in so jih s prisr-čnim, globoko premišljenim nagovorom o svetosti pri-sege, o trdnem zaupanju na božjo pomoč in o požrt-vovalni ljubezni do Boga in do bližnjega pripravili na slovesni trenutek prisega. Po jedrnatem nagovoru so bila deveterim hrabrim vojščakom pripeta na prsi cesarska odlikovanja in moštvo je slovesno priseglo zvestobo presvetlemu cesarju. Z navdušenim vskli-kom na cesarja in s cesarsko himno je bila zaključ-e-na sijajna in veličastna slavnost, kakor se enaka ni kjerbodi vršila.

Cerkvena vest iz celovške škofije. Investiran je bil na župnijo Slovenski Plajberk tamošnji provi-zor č. g. Ivan Stare.

Škof dr. Hittmair umrl. Iz Linca je došla tu-žna vest, da je v petek, dne 5. marca, ob ¼10. uri predpoldne, umrl tamošnji škof dr. Rudolf Hittmair. Rajni škof se je pri obiskovanju ranjenih in bolanih vojakov nalezil nevarne bolezni — pegastega legarja — kateri je ljudomili cerkveni vladika kmalu podle-gel. Dr. Rudolf Hittmair je bil rojen dne 24. julija-l. 1859 kot sin okrajnega sodnika. Gimnazijske študije je rajni škof izdelal z odliko na gimnaziji v Lincu. Nato se je odločil za pravoslovje ter se vpisal na du-najsko vseučilišče. Po dveletnih študijah je napravil prvo državno skušnjo. Pri čitanju cerkvenega prava se je vzbudila v mladem visokošolcu misel, da postane duhovnik. Ko je mladi pravnik še natančneje spoznaval delo krščanskega usmiljenja, ki ga vrši kato-liška cerkev po svojih napravah, se je trdno odločil, da se posveti duhovniškemu poklicu. Leta 1881 je dr. Hittmair vstopil v bogoslovje v Lincu. V mašnika je bil posvečen dne 29. julija 1883. Mladi duhovnik je gojil željo, da bi se za celo življenje posvetil dušne-mu pastirstvu. A škof Rudiger ga je poslal na višjo šolo za duhovnike na Dunaju. Kot poznejši stolni pri-digar v Lincu je zaslovel kot izborni govornik. Leta 1888 je bil promoviran za doktorja bogoslovja in po-zneje imenovan za profesorja ter ravnatelja linskega bogoslovnega učilišča. Cesar je dr. Hittmairju podel-il leta 1908 viteški križec Franc Jožefovega reda. L. 1909 je postal škof v Lincu. Rajni je bil izredno ta-lentiran; dičila ga je globoka pobožnost in ljubezni-vost napram duhovščini in ljudstvu. Za vsakega je i-mel prijazno besedo. V vojskinem času je skoro vsak dan več časa prebil v vojaških bolnišnicah. Z oče-rovsko ljubeznjivostjo je stregel bolnikom in jih celo lastnoročno prenašal. Ljudomili škof je nosil vsak dan razna darila ranjencem in se niti ni bal obiska-ti bolnišnice, kjer so ležali vojaki z kužnimi boleznimi. Pogreb rajnega vladike se bo vršil popolnoma na tihem in se dan pogreba niti ne bo javno naznanil. Velikemu škofu svetila večna luč!

Beneški patrijarh. Benetke so dobile novega nadpastirja. Patrijarhom za Benetke je imenovan škof in tajnik obredne kongregacije La Fontaine.

Cirilica v Bosni in Hercegovini. Kakor javlja „Hrvatska“ iz Sarajeva, izide v kratkem naredba o odstranjenju cirilice iz vseh javnih bosansko-herceg-uradov. Dosedaj je imela cirilica zakonito zajamčeno enakopravnost z latinico.

Salezijanci in vojska. Tuči salezijansko druž-bo je globoko ranila sedanja vojska. Mnogo duhovni-kov, klerikov in laikov je moralo pod orožje. Samo avstrijska provincija ima v vojski okrog 60 članov. Nekaj duhovnikov, polnih dobre volje, klerikov in mladih laikov, katerim se je smehljalo dolgo življen-je, polno dobrih del pod don Boskovo zastavo, je že padlo, še več je pa ranjenih in bolnih. Molimo zanje.

Častni občani koroške občine Vernberg pred upravnim sodiščem. Slovenska občina Vernberg v beljaškem okraju na Koroškem je izvolila lani mese-ca januarja 12 častnih občanov. Proti temu sklepu so se pritožili L. Schiller in tovariši na koroški deželni

odbor, češ, da so bili za podelitev častnega občanstva merodajni le politični razlogi, ne pa zasluge mo-vnih častnih občanov. Koroški deželni odbor je re-kurz zavrnil, ker sme presojeti le formalne predpo-goje imenovanja, ne pa zasluge častnih občanov. Isto stališče je zavzelo upravno sodišče, pred katero so spravili Schiller in tovariši svojo pritožbo.

Iz finančne službe. Davčna oficijala Anton Kri-sper in Otmar Meglič ter začasni davčni upravitelj Emil Pleskovič so imenovani za davčne upravitelje.

Odlikovanje. G. profesor, prideljen naučnemu ministrstvu, dr. Arnež in njegova soproga na Du-naju, sta odlikovana z bronasto častno kolajno Rud. križa.

Kedaj bodo novinci vpoklicani? Črnovojniki—novinci letnikov 1891 in 1895 in tudi tisti, ki so roje-ni v letih 1878, 1879, 1880 in 1881, a poprej niso bili podvrženi v Avstriji vojni službi ter so še le po 31. decembru tistega leta, ko so bili stari 35 let, dobili avstrijsko državljanstvo in še poprej niso bili pri na-boru, so vpoklicani dne 15. marca 1915. Novinci let-nika 1896 pa morajo pod orožje še le dne 15. aprila 1915.

Umrl in pogrešani vojaki. Za Cislajtanojo je na podlagi § 14 državnega temeljnega zakona od dne 21. decembra 1867 izdana cesarska naredba od dne 12. novembra 1914, šte. 276 drž. z. o delni noveli za splošni državljanski zakonik. Po tej naredbi je delo-ma urešničena namera nesmrtnega dr. Ungerja, da se na kakoršenkoli način pride v okom nedostatkom, in nekaterim zastarelim določbam našega privatnega prava, ki ne odgovarjajo več duhu sedanjih časov; in tako je uzakonjen del one novele, ki se je že leta skrbno pripravljala in je že sprejeta od gosposke z-bornice. Med drugimi predpisi so predrugačeni s to novelo tudi predpisi, ki se nanašajo na proglašenje smrti. § 24 rečene novele določa, na katerih predpo-stavkah se more smatrati, da je dotična oseba umr-la, a drugi odstavek tega paragrafa se glasi dobesed-no tako-le: „2. Ako je bila v vojni težko ranjena, ali ako je izginila kakor udeležnik vojne, in so od konca leta, ko je vojna nehala, minila tri leta, ne da bi prišlo kako poročilo o njenem življenju.“ Ni treba torej, da je v prvi vrsti po pričah ali drugim vero-dostojnim načinom dokazano, da je dotični vojak, ki je bil v vojni, težko ranjen v kaki bitki ali kje drug-je, ampak zadostuje, da se je udeležil vojne ter da skozi tri leta, začeni od konca leta, ko je bila vojna končana, ni dospela nobena vest, da še živi. Tako tudi na morju. Poprej je zakon za omenjeno pravno presumcijo zahteval, da se dokaže, da se je dotičnik nahajal na ladji, ko se je ta razbila, oziroma se po-topila, dočim sedaj po noveli zadostuje, da ladja ni dospela v kraj svoje določbe, ali se ni povrnila, in da so od poslednje vesti prešla tri leta. Ako je bila dotična oseba na oni ladji in je ni več skozi tri leta, se smatra, da je umrla.

Padel je v Karpatih rezervni poročnik 97. peš-polka Jožef Mocher, aspirant južne železnice v Sto-reh pri Celju.

Junaška smrt stotnika Gerö. Iz Budimpešte se poroča: Že par dni se govori v tukajšnjih parlamen-tarnih krogih, da je znani major Viljem Gerö padel na severnem bojišču. Avtentično poročilo je manjkalo in njegovi sovravniki so se spozabili celo tako daleč, da so govorili, da se hoče delati samo razpoloženje zanj. Toda sedaj, ko je smrt stotnika Gerö naznanje-na uradno v izkazu o izgubah, so obmolknila vsa o-čitanja in celo najzagrizenejši sovravniki pokojnika govore pohvalno o njem. Viljem Gerö je bil namreč v svojem življenju silno osovražen. V viharju zgodo-vinskih dogodkov se je morda že pozabilo, da je kot častnik ogrske parlamentarne straže atakiral v zbor-nici ogrskega državnega poslanca Lehela Heđervar-ija in ga lahko ranil. Seveda je bila s tem težko kr-šena imuniteta poslancev. Da se izogne nadaljnim ne-prijetnostim, je Gerö zapustil svojo službo v parla-mentarni straži, stopil zopet v armado in je bil vesel, ko je zamogel na vojno. Povsod je pokazal svojo ve-liko hrabrost, takorekoč blazno hrabrost. Šel je sme-hljajoč se v najhujši metež in padel na čelu svojih čet, zalet od več krogel naravnost v čelo.

Cesar Viljem slavi junaka Hrvtov. Trije hrvaški vojaki, ki so bili prideleni avstrijski motori-bateriji na francoskem bojišču in ki so se bolani vrnili v Zagreb, pripovedujejo o obisku cesarja Vilje-ma sledeče: Cesar Viljem obiskuje zelo pogostokrat ranjene in bolane vojake po vojaških bolnišnicah. In tako je tudi obiskal bolnišnico, v kateri so se naha-jali trije hrvaški vojaki. Takoj, ko je vstopil v bolni-šnico, je vprašal: Ali se nahaja v bolnišnici tudi ka-teri hrvaški vojak? Nato je pristopil h hrvaškemu vo-jaku, mu segel v roko in mu rekel: Ti si junak, iz-rekam ti svoje priznanje! Ko se je poslovil od njega, ga je še bogato obdaril.

Avstrijske zdravnice v vojni službi. Skoraj vse avstrijske zdravnice delujejo v vojni službi. Dr. grotica Friderika Marschall in dr. grotica Mar. De-fours sta kot polkovni zdravnici s sanitetnimi kolona-mi odrinili na bojno pslje. Mnogo drugih deluje po bolnišnicah za ranjence. Dr. Klara Reininger, ki je delovala na prosekuri brnske deželne bolnišnice, je bila pred kratkim imenovana za voditeljico v bolni-šnicah v Moravskih Hranicah, kamor se sprejemajo v opazovanje vse s severa prihajajoče sumljive vojaške in civilne osebe. V Lvovu je kot voditeljica vojaške-ga zdravilišča delovala dr. Marija Pogánowska, do-

kler niso Rusi zasedli mesta; o njeni nadaljni usodi se ničesar ne ve. Dunajske zdravnice so se skoraj vse prostovoljno oglasile za službo v bolnišnicah za kolero.

32 avstrijskih poslancev bo šlo k naboru. Neki češki list je izračunal, da se bo pregledovanja črnovojnikov letnikov 1872—1877 moralo udeležiti 32 avstrijskih državnih poslancev.

70leten bojevnik. V Bučimpešti živeči 70 let že stari nadporočnik v rezervi Ferdinand Slavik se je prostovoljno oglasil za vojaško službo. Vzlic njegovi visoki starosti so ga uvrstili med huzarje in sedaj se starček vojskuje na severnem bojišču.

23 zob izgubil. Gostilničar Janez Hopfer iz Kremsa pri Voitsbergu na Srednjem Štajerskem je bil že od početka mobilizacije na severnem bojišču. Nobena sovražna krogla ga ni zadela, čeravno so mu dvekrat razbile puško in preluknjale plašč. Svoji ženi piše Hopfer, da je vsled neugodnega vremena, ki je vladalo na bojišču, izgubil 23 zob in da je radi tega odpuščen z bojne črte.

Psi za prevazanje živil. Sloviti avstrijski raziskovalec južnega tečaja dr. König je odstopil vojaški upravi 90 psov, kateri so izvežbani za vožnjo. — Več parov psov se vpreže v majhne sani ali vozove, ki so obloženi z živili ali drugimi manjšimi vojnimi potrebščinami. Vojna uprava je Königovo ponudbo sprejela. Izkazalo se je, da bodo psi pri prevazanju živil zelo dobro služili.

Težave z belgijskimi damami. Kakor poroča „Berliner Tageblatt“, je v Bruslju sedaj izbruhnila majhna vojna, kakršne se nemška vlada ni nadejala nikdar. Zадnje dni se je namreč vnanost žensk, ki se izprehajajo po buljarjih, znatno izpremenila! Na glavah izprehajajočih se dam so se namreč pojavile prave pravcote vojaške čepice. Da! Vojaške čepice, kakor jih nosijo belgijski vojaki, belgijska konjenica. Belgijski vojaki so sedaj daleč proč od Bruslja, a da bi se jih spominjale, nosijo njihove žene, neveste, ljubimke in sestre vsaj čepice iste oblike in barve, kakor oni. Dosedaj so bruseljske dame imele svojo narodno kokardo pripeto ali na prsih ali pa na mufu, ali pa so opremljale s trobojnico ovratnik svojega psička. Sedaj so šle še dalje in nosijo belgijske vojaške čepice.

Kdo je iznašel podvodne čolne? „Gorenjec“ piše: Veliko vlogo igrajo v sedanji vojski podvodni ali podmorski čolni. Vsa Angleška trepeta pred njimi! Kdo je iznašel podvodne čolne in kdaj? Angleži trdijo, da Kornelij Drebball leta 1624. To pa ni res — Slovanom so bili že davno prej znani. Zgodovina pripoveduje, da so se stari Pomorjani, ko so jih Nemei preganjali, vrgli v močvirja, da so ostali več ur pod vodo in dihali skozi trste.

Podmorski čolni. Uspešno so rabili podmorske čolne najprej v ameriški meščanski vojni. Znamenita graditelja novih podmorskih čolnov sta Francoza G. Zede in Goubet. Čoln, ki ga je zgradil Zede 1. 1893, gonijo elektromotorji, ki dobivajo gonilno silo iz akumulatorjev. Čoln je narejen iz bronce, je 48 m dolg, ma 266 ton in je spredaj in zadaj koničast. Posadke ima po navadi devet mož. Pri preizkusih je ta čoln dosegel pođ vođo v globočini 14 do 20 m hitrost 7 morskih milj. Podmorski čolni so grajeni le za podmorsko vožnjo, so pripravni le za brambo obrežja, ker morajo njihovi akumulatorji svojo silo pogosto nadomeščati. Francoska vlada je radi tega razpisala nagrado za zgradbo novega podmorskega čolna; nagrado je dobil inženir Laubeuf za svoj takozvani potapljalni čoln Narval. Narval je 106 ton velik, 34 m dolg, ima za vožnjo na morju stroje na petrolin z 250 konjskimi silami, za vožnjo pod morjem na elektromotorje, ki dobivajo silo iz akumulatorjev. Na Francoskem so gradili podmorske in potapljalne čolne. Slednjiji so izprevideli, da potapljalni čolni nadkričujejo prejšnje. Za vožnjo na morju se rabijo motorji na gazolin, spirit in petrol. Pri vožnji pod morjem pa gonijo elektromotorje akumulatorjev. Čas, da se čoln popolnoma potopi, je najmanj tri minute. Za vožnjo pod morjem imajo novejši čolni dva, ali tri periskope, s katerim opazujejo.

Vojne ladje in zakladi na morskem dnu. Če se danes potopi vojna ladja, je izguba marsikdaj zelo velika, ker te ogromne plavajoče trdnjave s svojo močno artilerijsko opremo stanejo ogromne svote. Zlata in drugih dragocenosti seveda na takih ladjah ni, vsaj ne veliko, in zato tudi ni takšnih izgub. V prejšnjih časih pa ni bilo tako in zato leži na morskem dnu marsikateri dragocen zaklad. Ko je vandalski kralj Gajzerih v V. stoletju po Kristusovem rojstvu prisel s svojimi pomorskimi zmaji, tedaj najstrašnejšimi svojimi ladjami, pred Ostijo in je potem oplenił Rim, so Vandali znosili na svoje ladje velikanske dragocenosti, med njimi tudi zlate posode in zlat svetilnik, ki ga je cesar Tit ob razdejanju Jeruzalema vzel iz Herodovega templja. Toda drugače precej nevarno Sredozemsko morje ni prizanašalo tem germanskim roparjem. Strašen vihar je razprsil brodoge in uničil veliko ladij. In od tedaj leže na morskem dnu nekje med severno Afriko in Italijo vsi oni res ogromni zakladi. Le na Titovem slavoloku se vidijo še dandanes podobe nekaterih dragocenih predmetov, ki so izginiti tedaj. Več stoletij so se vojne ladje izogibale odprtega morja. Zato tudi ni verjetna pravljica, ki se čita v Helmoldovi slovanski kroniki in ki pripoveduje, da je mesto Vineta, ki se je pogreznilo v morje, imelo veliko brodoge, ki je poginilo ob enem z mestom. Še le ko se je odkrila Amerika, ko so odkrili bogata ameriška zlatna polja in se je odprl pro-

mefu Atlantski ocean, se je začelo nanovo razvijati pomorstvo. Na čelo pomorstvu je stopila tedaj Span-ska. Njene velike vojne ladje, nakrcane z zlatom in srebrom iz novega sveta, so uničevale viharji, ali pa so jih potapljali angleški pomorski roparji, kakor: Drake, Harokins in Raleigh. Zgodovinsko dejstvo je, da se je veliko ladij s srebrom potopilo v pristanišču Vigo ob španski obali. Iz novejših časov je treba še omenjati potop francoske vojne ladje „Bucephale“, na kateri je bila poleg drugih dragocenih egipčanskih starin iz Napoleonovega bojnega pohoda tudi mumija faraona Mensawa. Mumija je izginita in našli so samo pokrov krste, ki je plaval po morju in so ga slučajno rešili. V XIX. stoletju so uporabljali vojne ladje za prevoz v znanstvene svrhe, blago se pa ni več prevažalo z njimi. Prištevati bi se moglo semkaj k večjemu prevoz znanega demanta „Cullinana“, toda najbrž je bil na angleški vojni ladji samo posnetek, dočim pa je bil pravi demant poslan v navadnem zavoju.

Nobenih pisem, samo dopisnice ujetnikom na Ruskem. Ruski cenzurni uradi so oznanili, da so sedaj prisiljeni, vsled stalno naraščajočega pošiljanja pisem ujetnikom na Ruskem, sprejemati samo dopisnice. Pisma se sploh ne dostavljajo. V interesu naših, na Ruskem ujetih vojakov je, da naj jim njihovi sorodniki in znanci dopisujejo vedno na dopisnicah. Opozorjamo na to vse naše čitatelje!

Pošiljatve, ki niso mogle biti vojakom dostavljene. Pri poštnih uradih leže mnogobrojne pošiljatve tiskovin (časnikov) in blagovnih vzorcev za vojake na bojnem polju, ki se niso mogle odposlati, ker so ne-frankovane, ali pa so bile vrnjene kot nedostavljive, in se ne morejo izročiti odpošiljatelju, ker ni navedeno njegovo ime in bivališče. V sporazumu z vojnim ministrstvom se odredi, da v bodoče poljsko-poštni uradi ne vračajo več teh nevročljivih pošiljatve, marveč da jih primerno uporabijo na mestu samem.

Usnje in podplati. Uradno se je proglasilo, da se morajo od dne 5. marca naprej vse zaloge usnja, podplatov in usnjarskih zalog naznaniti oblastem.

Zadružna Zveza ima dne 10. marca v Ljubljani občni zbor. Prijatelje zadružništva nujno prosimo, da se ga gotovo udeležijo.

Kdaj bo letos konec šolskega pouka? Praška „Bohemia“ vstraja pri svoji trditvi, da se v naučnem ministrstvu bavijo z načrtom, zapreti šole predčasno. Ker se to uvažuje tudi v Prusiji in na Ogrskem, bo menda avstrijska naučna uprava postopala istočasno s prusko in ogrsko. Odločitev torej do sedaj še ni padla.

Veliko premalo. Piše se nam: Določilo, da se ne sme za eno osebo na dan več porabiti kakor 250 g, je povzročilo med ljudstvom silno osupnenje. Prosimo kot domoljubni, cesarju vedno zvesto udani državljani, da se mera uporabe žita in moke vsaj za deželo ugodneje spremenil! Če hočejo po mestih le s 1/2 kg moke na dan izhajati, dobro. Odkrito povemo, da s 240 g. recite in berite: dvestoštirideset gramov moke za osebo na dan ne moremo orati, okapati, ogrebati, v vinogradu kopati itd. Kdor ima srce za ljudstvo, naj se za to zavzame!

Prašič prodan za 1008 K. Na dunajskem sejmju se je dne 3. t. m. prodal za 1008 K prašič, ki je tehtal 360 kg; torej je stal kilogram žive teže 2.80 K. Pred nekaterimi leti sta stala 1008 K — dva krepka vola.

Sv. Trojica v Slov. gor. Dne 17. avgusta 1911 je bil v našem Oseku izvoljen za župana Fran Škrobar, a še danes, dne 4. sušca 1915, ni bil zaprisežen.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Na severnem bojišču je koncem meseca decembra padel tukajšnji rojak Anton Weingerl, vojak 26. domobranskega pešpolka. Doma je bil iz Galuškaka.

Sv. Križ pri Ljutomeru. V naši župniji je družba sv. Mohorja leta 1914 štela 305 učov. V sedanji vojskino dobi se je bilo baš, da se bo to lepo število za leto 1915 precej znižalo. A hvala Bogu zgodilo se je ravno nasprotno. Število Mohorjanov je letos celo poskočilo in sicer za 8 učov, tako da jih je zdaj 313.

Središče. V nedeljo, dne 14. t. m., popoldne po večernicah, vsi na profialkoholni šohd, ki se vrši v prostorih slovenskega katoliškega izobraževalnega društva na Grabah. Govori: žrtve alkohola, ugovori zoper „Sveto vojsko“ in abstinenco. Stariši, ki vam je na srcu dobra vzgoja vaših malih, mladeniči in dekleta, ki vam je mar vaš dušni in telesni blagor, in vsi prijatelji te svete ideje, pridite, poslušajte, sprejmite z veseljem besedo in jo v dobrem in najboljšem srcu ohranite, da obrodi sad: vsi v „Sveto vojsko“!

Konjice. V nedeljo, dne 7. marca, je umrl veleposestnik Peter Dobnik, star 74 let. Pogreb v torek, ob 1/5. uri popoldne. N. v. m. p.!

Vransko. Občine Vransko, Jeronim, Prekopa, Št. Jur ob Taboru, Gomilsko, Grajskavas in Braslovče zastopane po svojih županjih, so pri skupnem posvetovanju dne 28. februarja 1915 sporazumno z načelstvom okrajnega zastopa na Vranskem sklenile in potem odposlale na visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo na Dunaj vlogo, v kateri prosijo, naj se odredba glede zapore žita in moke za kmečko in delavsko prebivalstvo primerno omili in se dovoli, da bi se za prehrano ene osebe smelo rabiti več kot 240 gramov moke na dan ter da se sme žito uporabljati za rejo živine, posebno perutnine in mlade živine.

Pilštanj. Kozjanska kmetijska podružnica priredi v nedeljo, dne 14. marca t. l., ob 3. uri popoldne, v gostilniških prostorih Janeza Gubenšek v Lesičnem pod Pilštanjem občni zbor. Kmetje, pridite!

Zadnja poročila došla v pondeljek, 8. marca.

Vsi ruski napadi odbiti.

Dunaj, 7. marca.

Avstrijski generalni štab uradno razglša: Na nekaterih mestih bojne črte na Rusko-Poljskem so se vršili včeraj dne 6. marca hudi boji. Dober učinek naše artilerije je prisilil Ruse, da so morali izprazniti svoje prednje postojanke, pri čemur so imeli precejšnje izgube.

V Karpatih, kjer se vršijo na raznih krajih boji za ugodne višinske postojanke, so bili povsod ponočni ruski napadi odbiti, ujetih je bilo 8 ruskih častnikov in 570 mož.

V južno-zahodnem delu Galicije traja mir dalje.

Rumunske vojne priprave.

Bukarešta, 6. marca.

Rumunska „Agence Romaine“ javlja: Zasedanje rumunske zbornice je bilo podaljšano do vštetega 11. sušca. V senatu in zbornici je bil sprejet zakon, ki pooblašča vlado, razglasiti izjemno stanje na Rumunskem, če bi zahtevale okolščine.

Italija vznemirjena.

Obstreljevanje Dardanel in s tem možnost, da se spremenijo ob Dardanelah in v Mali Aziji vse razmere, silno vznemirja Italijo. Jasno ji je, da bi se sedaj morala postaviti ob to ali ono stran, toda ne more se odločiti, ob katero. Avstrija mirno pričakuje italijanske odločitve.

Obstreljevanje Dardanel.

Francosko-angleško brodoge vsak dan obstreljuje Dardanele. Novih uspehov ni zaznamovati. Pač pa se je dognalo, da je ob Dardanelah več novih utrdb, za katere se še dosedaj ni znalo. Utrdbe so oborožene z nemškimi topovi.

Grčija ostane nepristranska.

Kolin, 7. marca.

„Kölnische Zeitung“ poroča iz Berolina:

V diplomatskih krogih so mnenja, da bo javnost kmalu izvedela o smeri politike, katero bo v bližnji bodočnosti zavzela Grčija in o kateri se je razpravljalo v zadnjem kromskem svetu. Splošno prevladuje mnenje, da bo Grčija še tudi v bodoče ostala nepristranska in sicer tako dolgo, dokler se vojni položaj v Dardanelah ne bo bolj razjasnil. Znano je, da se notranjih dardanelskih utrdb še sploh ni napadlo. Turki so preprečili sovražni poskus, izkrcati ob Dardanelah vojaške čete. Pri nepristranskih državah je ta turški uspeh napravil utis, da bo turška bramba Dardanel izvršila svojo nalogo.

Iz Carigrada se uradno poroča, da turški listi v razpravah o kromskem svetu v Atenah izražajo pričanje, da bo Grčija spoznala svoje prave interese in bo skušala preprečiti, da se v Grčiji ne bo zasledovala politika sanjarij. Grki naj pomislijo, da je prosta pot ruskih ladij v Egejsko morje za Grčijo grob.

Grško ministrstvo odstopilo.

Atene, 6. marca.

„Agence d'Athenes“ javlja: V grški zbornici je izjavil ministrski predsednik Venizelos, da je odstopilo ministrstvo, ker kralj ne odobrava politike vlade.

Kralj Konstantin je nato poklical k sebi Aleksandra Zaim sa ter mu poveril sestavo novega ministrstva. Za mis si je izprosil rok 24 ur, da se odloči.

Dr. Streit grški poslanik v Carigradu.

Carigrad, 6. marca.

Turška vlada je odobrila imenovanje bivšega grškega zunanjega ministra dr. Streita za grškega poslaniku v Carigradu.

Dr. Streit, dolgoletni grški poslanik na Dunaju, velja za odločnega, trozvezi prijaznega grškega politika.

Amerika na strani Kitajske.

Petrograd, 7. marca.

Petrogradski list „Rieč“ piše: Poslanik Združenih držav Severne Amerike v Pekingu se je izjavil, da bo Amerika odločno varovala interese Kitajske.

Zopet kolera.

Zdravstveni urad notranjega ministrstva naznanja, da sta v Jožefovem zbolela dva vojaka na azijski koleri.